

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

Рўйхатта олинди
№ МОЗ-54
20 17 йил

“Молия”

Йўналиши бўйича олий таълим муассасалари педагог кадрларини
қайта тайёрлаш ва малака ошириш курсининг ўқув дастури

Тошкент – 2017

1.2. Таълим-тарбия даражасидан ташқил этилган қонунчилик нормалари.

II. Илгор таълим технологиялари ва методлари маҳорати

2.1. Инновацион таълим технологиялари ва методлари қўллашга қобилияти.

2.2. Иқтисодий фанларни ўқитишда инновацион таълим технологиялари.

III. Таълим жараёнида ахборот коммуникацион технологияларини қўллаш

3.1. Электрон педагогика асослари ва педагогик процесс, касбий ахборот майдонини дойр қилаш.

3.2. Иқтисодий соҳасида замонавий ахборот-коммуникацион технологиялари.

IV. Амалий хорражий тили

4.1. Амалий хорражий тилини ўрганишнинг интеллект ҳудудлари.

V. Тизимли тахлил ва қарор қабул қилиш асослари

5.1. Олий таълим жараёнини бошқаришда тизимли тахлил ва қарор қабул қилиш технологиялари.

5.2. Иқтисодий соҳасида тизимли тахлил асослари

VI. Махсус фанлар

6.1. Давлат молияси

6.2. Корпоратив молия

6.3. Молиявий бозорлар

VII. Педагогик амалиёт

VIII. Мотивацион аспектлари

Курснинг максимал ва минималлари

Олий таълим муассасалари педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш курсининг максимал педагог кадрларининг ўқув-тарбиявий жараёндарини юксак илмий-методик даражада таъминлашлари учун зарур бўлган касбий билим, кўникма ва малакаларини мўлғалам янгилаш, малака талаблари, ўқув режа ва дастурлари асосида уларнинг касбий компетенцияни ва педагогик муҳорратини доимий ривожланишини таъминлашдан иборат.

Курснинг **вазифаларига** қуйидагилар кирди:

-“Молия” йўналишида педагог кадрларнинг касбий билим, кўникма, малакаларини ўзлаштириш ва ривожлантириш;

- замонавий талабларга мос ҳолда олий таълимнинг сифатини таъминлаш учун зарур бўлган педагогларнинг касбий компетенция даражасини ошириш;

- педагог кадрлар томонидан замонавий ахборот-коммуникация технологиялари ва хорражий тилларни самарали ўзлаштиришнинг таъминлаш;

- махсус фанлар соҳасидаги ўқитишнинг инновацион технологиялари ва илгор хорражий таърибаларни ўзлаштириш;

-“Молия” йўналишида ўқув жараёнини фан ва илмий чиқариш билан самарали интеграциясини таъминлашга қаратилган фаоллигини таъминлаш.

Курс якунида тингловчиларнинг билим, кўникма ва малакаларига қўйиладиган талаблар:

“Олий таълимнинг норматив ҳуқуқий асослари”, “Илгор таълим технологиялари ва педагогик маҳорат”, “Таълим жараёнида ахборот-коммуникация технологияларини қўллаш”, “Амалий хорражий тил”, “Тизимли тахлил ва қарор қабул қилиш асослари” модуллари бўйича тингловчиларнинг билим, кўникма ва малакаларига қўйиладиган талаблар тегишли таълим соҳаси бўйича педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш мазмуни, сифати ва уларнинг тайёрлиги ҳамда компетенцияга қўйиладиган умумий малака талаблари билан белгиланади.

Махсус фанлар бўйича тингловчилар қўйиладиган янги билим, кўникма, малака ҳамда компетенцияларга эга бўлишлари талаб этилади:

Тингловчи:

- Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси ўстувор йўналишларини;
- давлат молияси ва уни бошқаришга оид ҳалқаро тажриба амалиёти, замонавий йўналишлари ҳамда янгиликларини;
- корпоратив молиянинг илмий-назарий асослари ва ташкилий-иқтисодий асосларини;
- молия бозорларини, институтларини, молия инструментларини, молиявий хизматлар ҳамда инвестицияларни кенг ёндашуvida талқин қилишни;

- молиявий ресурсларни самарали жойлаштириш учун лозим бўлган инструментларни ва тахлилни;
- молиянинг инновацион тараккиёти илмий-амалий асосларини билишни керак.

Тингловчи:

- Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси ўстувор йўналишларида белгиланган вазифаларни ҳаётга татбиқ этиш;
- молиявий жараёнларга математик аппаратни қўллаш;
- хорражий мамлакатлар таърибаларига асосланган ҳолда акциядорлик жамиятлари молиясини бошқаришнинг замонавий моделларидан мишлий компаниялар фаолиятида фойдаланиш;
- мишлий иқтисодиётнинг амал қилиши ва инновацион тараккиёти қонуниятларини билишга таъниб, молиявий жараёнларни тахлил қилиш ва ҳулоса чиқариш;
- молиявий кўрсаткичлар асосида корпоратив ҳамда давлат молиясидаги ўзгаришларни тахлил қилиш орқали тақомиллаштириш бўйича мустақил қарорлар қабул қилиш каби кўникмадаларига эга бўлиши лозим.

Тингловчи:

- молиявий жараёнларни амалий эконометрик тахлил қилиш;

- молия йўналишида инновация ривожланиш жараёنларини талқик қилишда эконометрик моделлар тизимининг фойдаланилиши;
- корпоратив ҳақда давлат молияси институтини кўрсаткичларини прогнозлашда махсус комитетлар доирасидан фойдаланишга оид маълумотларга эга бўлиш зарур.

Тингловчи:

- жаҳондаги молиявий ҳамда иқтисодий ислоҳотий жараёнларни чуқур таҳлил этиш ва олинган ҳулосаларнинг кенг жамоатчиликка тушултириб бера олиш ҳамда Молия йўналишида тайёрланган мутахассисларни ўқитиш жараёнига назария ва амалиётнинг узвий боғлиқлигини таъминлаш;
- Молиявий кўрсаткичларни тизимли равишда таҳлил қилиш ва уларни кенг жамоатчиликка тушултира олиши;
- эконометрик таҳлиллар асосида тармоқлар ва корхоналарнинг ривожланиш дастурларини ишлаб чиқиш;
- молиявий бозорлар ва инфраструктуранинг сифат таъсирларини баҳолаш;
- молиявий сектор муассасалари фаолиятини таҳлил қилиш ва уларни ривожлантириш бўйича қарорлар қабул қилиш, молия тизимини инновацион ва стратегик ривожлантириш сценарийларини ишлаб чиқиш компетенциясига эга бўлиши зарур.

Курс ҳажми

Қайта тайёрлаш ва малака ошириш курси 288 соатни ташкил этади. Ўқув юзямаси ҳарфатига 36 соат эғиб белгиланган. Қайта тайёрлаш ва малака ошириш йўналиши бўйича таълим дастурларининг тўлиқ ўзлаштирилиши ва Ангестанциядан музафакциядаги Уттан курси тизимловчиларига Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 12 июлдаги ПФ-4732-сон Фармони 3-илоvasи билан таъсирланган давлат намунасидаги малака аттестатин берилади.

«Молия» йўналишини бўйича қайта тайёрлаш ва малака ошириш курсининг ўқув модуллари ва уларнинг мазмуни

1. Олий таълимнинг норматив ҳуқуқий асослари
1.1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарларида жамият ривожини ва таълим-тарбия масалалари.

Мустақил демократик тараққиёт ва жамият ривожини. Ўзбекистон Республикасининг Ёрринчи Президентини И.А.Каримов асарларида жамият ривожига доир янгича назрий-концептуал ғоялар. Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси.

Ўзбекистон Республикаси Президентини Ш.Мирзиёев демократик ислохотларни изчил давом эттириш тўғрисида. Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатларини ҳимоя қилиш – давлат сиёсатини устувор йўналиши. Халқ

қабулхоналари ва янги янги марказларининг ташкил этилиши. Халқ давлат идоралари учун эмас, балки идоралари халқ учун ишлашининг зарурлиги. Танқидий таҳлил, қатъий нарғиб илтижом ва шахсий жавобгарлик раҳбар фаолиятининг асосий экинчи Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Харажатлар стратегиясининг ишлаб чиқилиши, унинг устувор йўналишлари. Ўзбекистон иқтисодий ҳаётида амалга оширилган туў демократик ўзгаришлар. Таълим соҳасидаги ислохотлар, модернизациялаш ва интеграциялаштириш жараёнлари. Жамиятдаги ўзгаришларда ёшларнинг иштироки. Ўзбекистон ёшлар иттифоқининг ташкил этилиши ва унинг аҳамияти.

1.2. Таълим-тарбия жараёнларини ташкил этишнинг қонунийлик нормалари.

Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тушуныаси ва турлари. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни ишлаб чиқиш ва амалга қиритиш тартиби. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. “Таълим тўғрисида”ги Қонун. Қадрлар тайёрлаш миллий дастури. Қадрлар тайёрлаш миллий дастурининг бооскичлари ва асосий йўналишлари.

Қорруқияга қарши қурашнинг қонуний асослари ва унинг олдини олишнинг омиллари. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 2 февралдаги “Қорруқияга қарши қураш тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг қондаларини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2752-сонли қарорининг мазмуни-моҳияти.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 12 июлдаги “Олий таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог қадрларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-4732-сон Фармони, 2016 йил 30 ноябрдаги “Олий таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог қадрларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2015 йил 12 июлдаги ПФ-4732-сон Фармонига ўзгартриш ва қўшимча қиритиш тўғрисида”ги ПФ-4860-сонли Фармони, 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Харажатлар стратегияси тўғрисида”ги ПФ-4947-сонли Фармони, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 27 февралдаги “Олий таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог қадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш курслари таърифидаги Низомга ўзгартриш ва қўшимчалар қиритиш ҳақида”ги 103-сонли қарори, 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли қарори, 2017 йил 16 февралдаги “Олий ўқув юртидан кейинги таълим тизимини янада такомиллаштириш тўғрисида”ги ПФ-4958-сонли фармони, 2011 йил 20 майдаги “Олий таълим муассасаларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва юқори малакали мутахассислар тайёрлаш сифатини туўдан яхшилаш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-1533-сон қарори, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1998 йил 5 январдаги “Ўзбекистон таълим тизими учун давлат таълим стандартларини ишлаб чиқиш ва жорий этиш тўғрисида”ги 5-сон қарори,

1998 йил 5 январдаги “Ўзгужия таълим тизимини дарсликлар ва ўқув адабётлари билан таъминлашни такомиллаштириш тўғрисида”ги 4 - сон қарори, 2001 йил 16 августдаги “Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида”ги 343-сон қарори, 2006 йил 10 февралдаги “Олий таълим муассасасига педагогларни танлов асосида ишлаб қабул қилиш тартиби тўғрисида”ги Низомни тасдиқлаш ҳақидаги 20-сонли қарори, 2012 йил 26 сентябрдаги “Олий таълим муассасалари педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малякасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 278-сонли қарори, 2015 йил 10 январдаги “Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида” 2001 йил 16 августдаги 343-сонли қарорига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида”ги 3 - сонли қарори, 2015 йил 20 августдаги “Олий таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малякасини ошириши ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 242-сонли қарори, 2015 йил 2 мартдаги “Магистратура тўғрисидаги нязомни тасдиқлаш ҳақида”ги 36-сонли қарори, 2016 йил 2 майдаги “Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларини давлат аккредитациясидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги нязомга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида”ги 136-сонли қарори.

Давлат таълим стандартлари, ўқув режалари ва фан дастурлари тушунчаси ва уларга қўйилган талаблар, “Олий таълим муассасаларида талабалар билиминини назорат қилиш ва баҳолашнинг рейтинг тизими тўғрисида”ги Низом, “Ўзбекистон Республикаси олий таълим муассасалари талабаларининг малякавий амалиёти тўғрисида”ги Низом, “Ўзбекистон Республикаси олий таълим муассасалари битирувчиларининг якуний давлат аттестацияси тўғрисида”ги Низом, “Олий таълим муассасаларида мустақил таълимни ташкил этиш тартиби тўғрисида”ги Низом, “Магистратура тўғрисида”ги Низом, “Очик лекцияларни ташкил этиш ва ўтказиш тартиби тўғрисида”ги Низом ва бошқа меъёрий ҳужжатлар.

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2016 йил 2 майдаги “Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларини давлат аккредитациясидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги Низомга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида”ги 136-сонли буйруғи, 2017 йил 1 мартдаги “Янги ўқув усулбўй мажмуаларни тайёрлаш бўйича услубий кўрсатмани тасвир этиш тўғрисида”ги 107-сонли буйруғи, 2017 йил 13 мартдаги “Олий таълим муассасалари кафедралари Кенгашлирини ташкил этиш тўғрисида”ги 138-сонли буйруғи, 2015 йил 7 апрелдаги “Олий таълим муассасалари талабалари республика фан олимпиадаси тўғрисидаги 123 -сонли буйруғи, 2017 йил 24 апрелдаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантиришнинг чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги Қарорини ижроси тўғрисидаги 244-сонли буйруғи, 2017 йил 26 майдаги “Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маъмураининг 2017 йил 20 майдаги 304-сонли Қарори ижроси тўғрисида”ги 342-сонли буйруғи.

II. Илгўр таълим технологиялари ва педагогик маҳорат

2.1. Инновацион таълим технологиялари ва педагогик компетенциялар.

Инновацион таълим технологияларининг моҳияти, турлари ва назарий асослари. Инновацион жараёнларнинг кечиб босқичлари.

Олий таълим муассасаларида ўқув жараёнини ташкил этишнинг инновацион шакли, методи ва воситалари.

Шахсга йўналтирилган таълим технологияларининг мазмунини, йўналишлари. Таълим олувчиларнинг билиш фаоллигини ошириш ва мустақил таълимни ташкил этиш асосидаги инновацион таълим технологиялари: амалий ўйинлар, муаммоли ўқитиш, нинтерфал таълим, модулли-кредит тизими, case study (кейс-стади), маҳорат дарслири, ассимент методларидан ўқув-тарбия жараёнида фойдаланиш. Ўқув лойиҳаларини ишлаб чиқиш ва амалиётга татбиқ этиш.

Педагог касбий компетенциянинг тузилиши ва мазмунини. Педагогнинг психологик, методик, информацион, креатив, инновацион компетенция мазмун-моҳияти. Педагогик маҳорат асослари ва таркибий қисмлари. Ўқитувчиларнинг коммуникатив компетенцияси, педагогик жараёнда мулоқот услубларини тўри танлаш ва улардан самарали фойдаланиш. Педагогик деонтология. Аудиоторияда шахсларро муносабатларни самарали ташкил этиш ва гуруҳини оптимал бошқариш. Педагогик низоларни самарали ҳал этиш йўллари. Замонавий педагог имиджи ҳақда ўқитувчиларнинг ўз-ўзини касбий ва шахсий такомиллаштириб бориши.

Креативлик-педагогик ижодкорлиқнинг асоси сифатида. Олий таълим педагог кадрларининг креатив потенциални тушунчаси ва моҳияти. Педагогларда креатив компетенцияни шакллантиришнинг зарурий шар-шароитлари, моделлари. Касбий фаоллиқта позитив-фаол мотивация ва педагог кадрларининг креатив потенциалини баҳолаш мезонлари.

2.2. Икитисодий фанларни ўқитишда замонавий таълим технологиялари.

Икитисодий соҳада кадрлар тайёрлаш тизими самардорлигини оширишга нисбатан технологик ёндашувнинг зарурлиги. Замонавий педагогик технологиялардан фойдаланган ҳолда таълим жараёнини ташкил этиш. Икитисодий фанларни ўқитишда маълумотларни таркиблаштириш, ўрганилаётган тушунчалар ўргасидаги алоқа ва алоқадорлиқни ўрнатилишнинг метод ва воситаларидан фойдаланиш. Икитисодий фанларни ўқитишда маълумотларни тахлил қилиш, солиштириш ва таққослашнинг метод ва воситаларидан фойдаланиш. Икитисодий фанларни ўқитишда муаммоли аниқлаш ва тахлил қилиш. Икитисодий фанларни ўқитишда муаммоли аниқлаш ва тахлил қилиш. Икитисодий соҳада кадрлар тайёрлаш тизимида хоржий мамлакатлар илгўр тажрибалари. Замонавий ёндашувлар. Европа ягона таълим муҳити (Болонья жараёни). Модулли таълим моҳияти. Модулли таълим тамойиллари. Модул блоклари.

Модулли-кредит тизими моҳияти. ECTS кредитлари. ECTSнинг асосий тамойиллари. ECTSнинг хусусиятлари. Кредитларни тақсимлаш ва ECTS ўқув режаларига ўтиш методикаси.

Ривожланган Европа давлатлари (Германия, Англия), Осиё мамлакатлари (Япония, Жанубий Корея) ва Америка Қўшма Штатлари каби давлатларнинг ўқув, ўқув-ўқувбўй, илмий-тадқиқот жараёнларини ташкил этиш ва амалда қўллаш бўйича тажрибаварлиги тавлими тизимига тадиқ этилиши.

Кейс-стади технологияси мохияти, унинг яратилиш тарихи. Кейс-стади технологиясини умимий тавсифи ва уни тавлим жараёнига тадиқ этишнинг дидактик ахамияти. Кейс-стади технологиясини тавлим жараёнига самарали тадиқ этиш шартлари. Кейс-стади технологиясининг таркибий тузилими хамда ўзини хос дидактик хусусиятлари. Кейслар типологияси. Кейсларни яратиш методикаси.

Ўқув жараёнининг норматив-ҳуқуқий асослари (тавлим стандартлари, ўқув режа, фан дастури ва локал ҳужжатлар) бўйича хорижий тажрибавар ва уларнинг киёсий тахлили.

III. Тавлим жараёнида ахборот-коммуникация технологияларини қўллаш

3.1. Электрон педагогика ва педагогнинг шахсий, касбий ахборот майдонини лойиҳалаш.

Замонавий ахборот - коммуникация технологиялари ва улардан тавлим жараёнида фойдаланиш имкониятлари.

Педагогик фаолиятда амалий дастурий воситалардан фойдаланиш. Microsoft Office пакетининг замонавий версиялари таснифи. Microsoft Office пакети дастурларида (MS Word, MS Excel, MS Power Point ва б.) ўқув-методик материалларини яратиш усуллари.

Web 2.0/3.0 технологиялари. Педагогик дастурий воситалар. Муаллифлик дастурлари (Spring Free, Article ва бошқ.) ва улардан фойдаланган ҳолда мультимедияли электрон ўқув ресурсларини яратиш.

Компьютер тармоқлари. Интернет технологиялари характеристикаси. Интернет тармоғининг асосий хизматлари ва унда мулоқот турлари. Интернет ресурсларидан тавлимда фойдаланиш. Zlumenet.uz тавлим портали. Google асбоб ускуналари ва хизматлари (сервисларидан фойдаланган ҳолда ўқув жараёнини ва ахборот тавлим майдонини лойиҳалаш. Электрон портфолио ва унда ишлаш технологиялари.

Масофавий тавлим ва уни ташкил этиш асослари. Moodle масофавий тавлимни бошқариш тизимига ўқув ресурсларини яратиш ва жойлаштириш.

Ахборот тахлишлар. Ахборотни химоялашнинг замонавий восита ва усуллари. Идентификация ва аутентификация жараёнлари.

3.2. Иктисодиёт соҳасида замонавий ахборот-коммуникация технологиялари.

Ахборот технологиялари тушуниҳаси ва унинг таснифи. Ахборот тизимлари тушуниҳаси ва унинг таснифланиши. Иктисодий ахборот тизимлари. Иктисодий объектни бошқаришнинг автоматлаштирилган ахборот тизими. Бошқарувининг кибернетик модели. Иктисодиётнинг турли соҳаларида ахборот технологияларини амал қилиш принциплари. Клиент-сервер технологияси. Махсус

мутахассисларнинг автоматлаштирилган иш жойининг амал қилиш технологияси. Замонавий ахборот-коммуникация технологияларининг янги авлодлари ва улардан иктисодиёт соҳасида фойдаланиш. 3D технологияларининг иктисодиёт ривожидани ахамияти.

Давлат бошқарувида интернет технологиялари ва интерактив хизматлар. Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси устувор йўналишларидан келиб чиққан ҳолда “Электрон ҳуқумат” тизимидан фойдаланиш стратегияси. Электрон тижорат ва уни Ўзбекистонда ривожлантириш концепцияси. Электрон тўлов тизимлари. Миллий иктисодиёт тармоқларида замонавий ахборот тизимларининг ўзини хос хусусиятлари. Маркетингда замонавий ахборот тизимлари. Статистик ахборот тизимларининг мақсади ва функциялари. Солиқ тизимига замонавий ахборот тизимлар. Миллий иктисодиёт объектларида замонавий ахборот технологияларининг амал қилиш самаралорлиги.

IV. Амалий хорижий тил

4.1. Амалий хорижий тилни ўрганишнинг интенсия усуллари.

Хорижий тилни ўқитиш ва ўрганишдаги ислохотлар. Тил бўйича Европа стандарти ва унинг тақкини. Тил алоқа (коммуникация) воситаси сифатида ва тилга оид билим ва кўникмаларни шакллантириш усуллари. Тилни ўрганишда муваффақиятга эришиш шарт-шароитлари: касбий интерактив мулоқот муҳити, мулоқот клубларини ташкил этиш, ўзининг тил кўникмалари даражасини баҳолаш ва бошқ. Хорижий тилни ўрганишда грамматиканинг ахамияти (грамматика ва лексика-В1-В2 оралиғида). Тил ўрганишда ўқитувчи ва ўргатувчиларни роли. Тил ўрганиш учун зарур ўқув-аудио, методик ва онлайн ресурслар. Тили ўрганилаётган мамлакат маданиятини билишнинг ахамияти. Маданиятлараро мулоқот компетенцияси (ўзбек ва хорижий тилда сўзлашувчи халқлар маданияти, урф-одатлари, анъаналари ҳақида чет тилда гапира олиш).

Мулоқот мавзулари: кундалик ҳаётга оид (шахсий маълумот, оид ҳақида маълумот, бул вақтни ўтказиш ва хожазо) иктимой ҳаётга доир, тавлимга ва касбга йўналтирилган мавзулар.

Мутахассисликка оид матнларни ўқиш, уларни тушуна олиш, оғзаки баён эта олиш, ўз фани бўйича ўқув жараёнини ташкил этишда соҳага оид хорижий тилдаги атамалардан фойдаланиш.

V. Тизимли тахлил ва қарор қабул қилиш асослари

5.1. Олий тавлим жараёнини бошқаришда тизимли тахлил ва қарор қабул қилиш технологиялари.

Тизимли тахлил назарияси фазлларо назария сифатида. Тизим ва тизимнинг белгилари. Тизимлар классификацияси. Тизим структураси. Тизимли тахлилнинг мақсади ва вазифалари. Тизимли синтез. Педагогик фаолиятда тизимли тахлил. Педагогик тизим ва унинг тузулиши. Педагогик вазиятларнинг тизимли тахлилни амалга ошириш. Тизимли тахлилни амалга оширишнинг асосий

босқичлари. Тизимли тахлилни амалга ошириш моделлари. Тизимли тахлилни амалга ошириш методлари.

Карор тушунчаси ва унинг асосий вазифалари. Карор турлари ва уни қабул қилиш усуллари. Карорларга қўйиладиган асосий талаблар.

Карор вариантларини тайёрлаш технологияси. Карор қабул қилиш жараёни ва педагог шахси. Карорларни қабул қилиш жараёнига таъсир кўрсатувчи асосий омиллар. Педагогик жараёни бошқаришда карорларнинг ўрни. Карор натижаларини баҳолашнинг эксперти ва прогностика методлари. Карорлар самарадорлигини баҳолаш мезонлари. Қабул қилинган карорлар ижросини таъминлаш механизми. Педагогик фаолиятда карор қабул қилиш технологияси. Карорлар ижросининг назорати.

5.2. Иқтисодийёт соҳасида тизимли тахлил асослари.

Иқтисодийётнинг яхлит тизим сифатидаги хусусияти ва уни тизимли тахлил қилиш методологияси. Тизимли тахлил асосида олинган натижа ва хулосаларни илмий асослаб, олтимал карор қабул қилиш. Иқтисодийёт соҳаларига мос объектларда тизимли тахлил олиб бориш. Иқтисодийёт соҳасида тизимли тахлил натижаларида карор қабул қилишда моделлаштириш усулларидан фойдаланиш. Тизимли тахлил объектларини бўлактарга ажратиб, уларни ечишда самарали усулларни қўллаш. Тизимли тахлил натижаларида олинган натижаларни олтималлаштириш. Иқтисодийётга оид мураккаб тизимларни моделлаштириш ва лойихалаштириш. Тизимли тахлимга эга бўлган иқтисодий тизимларни бошқариш. Ўз касбий фойлиятини тизимли бошқариш. Иқтисодий тизим элементлари ҳисобланувчи бўлақларни интеграция қилиш ва ҳар қандай яхлитни дифференциация қилиш. Иқтисодий тизим тараккиётини, унинг ривожланиш тенденцияларини прогноз қилиш.

VI. Махсус фанлар

6.1. Давлат молияси.

Молия тизимини ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегиясида белгиланган вазифаларнинг моҳияти. Давлат молиясининг моҳияти, асосий тушунчалар ва бошқариш механизми. Давлат бюджети, бюджет тизими, бюджет жараёни. Давлат бюджетининг тўлдирилиши ва унинг бажарилиши билан боғлиқ масалалар. Давлат бюджетдан ташқари фондлари. Давлатнинг иқтисодийётни бошқаришда харидор роли. Реал ресурслардан фойдаланиш давлатнинг бош масаласи сифатида. Ҳукуматнинг микроиктисодий функциялари. Ресурсларни жойлаштириш ва даромадни тақсимлашда давлатнинг таъсири. Ижобий тахлил инструментлари. Эмпирик тадқиқотлар давлат сиёсати ўзгаришларининг субъектлар хатти-ҳаракатларига таъсирини ўлчаш инструменти сифатида. Норматив тахлил инструментлари. Иқтисодийётнинг тўлақонли таъминланганлиги. Иқтисодийётнинг тўлақонли таъминланганлигининг биринчи ва иккинчи функцияларини назариялари. Ташқи омиллар моҳияти ва турлари. Иқтисодий Ҳимоя турлари. Иқтисодий Ҳимоя давлат дастурлари. Иқтисодий самарадорлик тахлили. Солиқлар ва улар турлари. Солиқка тортиш ва даромад тақсими. Солиқка

тортишда самарадорлик масалалари.

6.2. Корпоратив молия.

Молия тизимини ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегиясида белгиланган вазифаларнинг моҳияти. Карорлар қабул қилишда микроий усуллардан фойдаланиш. Рискларни баҳолаш. Инвестиция даромадини баҳолаш амалиёти. Капитал тарқиб ва капитал қийматини ҳисоблашнинг амалий жиҳатлари. Дивиденд сиёсати. Акциядорларга тўловлар тахлили. Баҳолаш амалиёти. Карзни молиялаштириш ва бошқариш. Молиявий тахлил ва режалаштириш. Корпоратив бошқарув масалалари. Корхона тарқибий тузилмаси. Бирлаштирилган ва қўшиб олишлар. Эконометрик моделлаштириш асослари. Коварияция коэффициенти ва уни ҳисоблаш усули. Ретрессия коэффициентларини “Энг кичик квадратлар усули” (ЭКК) ёрдамида ҳисоблаш. Вақтли катор тузилиши: дисктик компонентта, мавжумий компонентта ва колдик компонентта. Иқтисодий кўрсаткичларни прогнозда экономика моделлардан фойдаланиш.

6.3. Молиявий бозорлар.

Молия тизимини ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегиясида белгиланган вазифаларнинг моҳияти. Молия бозорлари инфратузилмаси. Пул бозори. Облигация бозори. Валюта бозори. Валюта курси режими. Кредит бозори, валюта бозори ҳамда халқаро капитал оқимининг ўзаро боғлиқлиги. Кимматли қозғалар бозори. ПО (бирламчи оммавий жойлаштириш). Хедж-фондлари ва уларнинг фаолияти. Давлатнинг молия бозорларини тартибга солишдаги роли. Давлат қарзлари ва молиясини бошқаришда молия бозорларининг роли. Блек-Шулд модели. Марказий банк ва монетар сиёсатни амалга ошириш.

VII. Педагогик амалиёт

Қайта тайёрлаш ва малака ошириш курсларида педагогик амалиёт очик маърузалар ва амалий машғулотлар ўтказиш, ўтилган дарсларнинг муҳокама қилиниши ва танқидий тахлил этилишига асосланган ҳолда амалга оширилади.

Педагогик амалиёт қайта тайёрлаш ва малака ошириш йўналишлари ва мутахассисликларининг ўзига хослигидан келиб чиққан ҳолда олий таълим муассасаларининг тегишли профилъ кафедраларида ташкил этилади.

Амалий машғулотларни ташкил этиш бўйича кўрсатма ва тавсиялар

Амалий машғулотларда тингловчилар ўқув модуллари доирасидаги ижодий топшириқлар, кейслар, ўқув лойиҳалари, технологиялик жараёнлар билан боғлиқ вазиятчи масалалар асосида амалий ишларни бажардиладар.

Амалий машғулотлар замонавий таълим услублари ва инновацион технологияларга асосланган ҳолда ўтказилади. Бундан ташқари, мустақил ҳолда ўқув ва илмий адабийётлардан, электрон ресурслардан, тарқатма материаллардан фойдаланиш тавсия этилади.

Мустақил таълим соатларни таъқиқ этишининг шакли ва мазмуни

Мустақил таълим тегишли ўқув модули бўйича ишлаб чиқилган топшириқлар асосида таъқиқ этилади ва унинг натижасида тингловчилар битирув ишини тайёрлайди.

Битирув иши талаблари доирасида ҳар бир тингловчи ўзи дарс бераётган фани бўйича электрон ўқув модулларининг тақдимотини тайёрлайди.

Электрон ўқув модулларининг тақдимоти куйидаги таркибий қисмлардан иборат бўлади:

кейслар банки;

мавзулар бўйича тақдимотлар;

бошқа материаллар (фани ўзлаштиришга ёрдам берувчи қўшимча материаллар: электрон таълим ресурслари, мавзуза матни, глоссарий, тест, кроссворд ва бошқ.)

Электрон ўқув модулларини тайёрлашда куйидагиларга алоҳида эътибор берилади:

- таъси қилинган адабиётларни ўрганиш ва таҳлил этили;

- соҳа тараққиётининг устивор йўналишлари ва вазифаларини ёритиш;

- мутахассислик фанларидати инновациялардан ҳамда илгор хорражий таърибалардан фойдаланиш.

Шунингдек, мустақил таълим жараёнида тингловчи касбий фаолияти натижаларини ва талабалар учун яратилган ўқув-методик ресурсларини “Электрон портфолио” тизимига киритиб бориши лозим.

Дастурнинг ахборот-методик таъминоти

Модулларни ўқитиш жараёнида ишлаб чиқилган ўқув-методик материаллар, тегишли соҳа бўйича илмий журналлар, Интернет ресурслари, мультимедиа махсулотлари ва бошқа электрон ва коғоз вариантдаги манбаалардан фойдаланилади.

Адабиётлар:

I. Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарлари

1. Қаримов И.А. Юсқак маънавият – энгилмас қўч. –Т.: “Маънавият”, 2008.–176 б.
2. Қаримов И.А. Ўзбекистон мустақилликка эришиш останасида. –Т.: “Ўзбекистон”, 2011.–440 б.
3. Қаримов И.А. Она юртимиз бахти иқболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш – энг олий саодатдир. –Т.: “Ўзбекистон”, 2015. – 302 б.
4. Мирзиёев Ш.М. “Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини мард ва олжаноб халқимиз билан бирга кураимиз” мавзусидаги Ўзбекистон Республикаси Президентни лавозимида киритиш тантанали маросимида

бағишланган Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидаги нутқи. – Т.: “Ўзбекистон”, 2016. – 56 б.

5. Мирзиёев Ш.М. “Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш – юрт тараққиёти ва халқ фаровонлиги гарови” мавзусидаги Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганнинг 24 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги мавзузаси. –Т.: “Ўзбекистон”, 2017. – 48 б.

6. Мирзиёев Ш.М. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавабгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг қундалиқ қондаси бўлиши керак. – Т.: “Ўзбекистон”, – 2017.– 102б.

7. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажатимизни мард ва олжаноб халқимиз билан бирга кураимиз. – Т.: “Ўзбекистон”, 2017. – 488 б.

II. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар

1. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. –Т.: Ўзбекистон, 2014.

2. Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодекси. Ўзбекистон Республикаси Қонун ҳужжатлари тўплами, 2016 йил январ.

3. Ўзбекистон Республикасининг Бюджет кодекси Ўзбекистон Республикасининг 2013 йил 26 декабрдаги ўРҚ-360-сон Қонун

4. Ўзбекистон Республикасининг 2016 йил 29 декабрдаги “Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги ўРҚ-396-сонли Қонун

5. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги ПФ-4947-сон Фармони.

6. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 5 июлдаги “Ёшларга оид давлат сиёсати самардорлигини ошириш ва Ўзбекистон ёшлар иттифоқи фаолиятини қўллаб-қувватлаш тўғрисида”ги ПФ-5106-сон Фармони.

7. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 12 июлдаги “Олий таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-4732-сон Фармони.

8. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2016 йил 27 декабрдаги “Ўзбекистон Республикасининг 2017 йилги асосий макрокиссий кўрсаткичлари прогноз ва давлат бюджети параметрлари тўғрисида”ги ПК-2699-сонли қарори

9. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 2 февралдаги “Қорruptionга қарши курашиш тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг қондаларини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПК-2752-сонли қарори.

10. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПК-2909-сонли қарори.

11. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2012 йил 26 сентябрдаги “Олий таълим муассасалари педагог кадрларини қайта

тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 278-сонли Қарори.

12. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 20 августдаги “Олий таълим муассасалари раҳбар ва педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва малакасини оширишни ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 242-сонли қарори.

13. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 27 февралдаги “Олий таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш курслари тўғрисидаги низомига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида”ги 103-сонли қарори.

III. Махсус адабиётлар

1. Diane Belcher, Ann M. Johns, Brian Paltridge. *New directions in English for specific purposes research*. The University of Michigan Press. 2011.
2. Ишмухамедов Р.Ж., Юлдашев М. Таълим ва тарбияда инновацион педагогик технологиялар. – Т.: “Нихол” нашриёти, 2013, 2016.–279б.
3. Karimova V.A., Zayulidinova M.B., Nazirova E.Sh., Saidkova Sh.Sh. *Tizimli ta’lim asoslari*. – Т.: “O‘zbekiston faulusfiyat milliy jam’iayati nashriyoti”, 2014.–192 b.
4. Michael Swain, Catherine Walker. *The Good Grammar Book*. Oxford, 2001.
5. Норенков И.П., Замин А.М. Информационные технологии в образовании: Учебное пособие.–М.: Изд. МГТУ им. Н.Баумана, 2002.-336с.
6. Подласый И. Педагогика. Новый курс: учебник для студ. пед. вузов. - в 2-х кн. – М.: ВЛАДОС, 1999. – 567 с.
7. Креативная педагогика. Методология, теория, практика. / под. ред. д.т.н., проф. В.В.Попова, акад.РАО Ю.Г.Круглова.-3-е изд.–М.: “БИНОМ. Лаборатория знаний”, 2012.–319 с.:ил.
8. Peter Master. *English Grammar and Technical Writing*. Regional Printing Center. 2004
9. Сергеев И.С. Основы педагогической деятельности: Учебное пособие. – СПб.: Питер. Серия “Учебное пособие”, 2004–316 с.: ил.
10. Сурмин Ю.П. Теория систем и системный анализ: Учебное пособие.– Киев: “МАУП”, 2003.–242с.
11. Gulomov S.S., Begalov V.A. *Infomatika va axbotot texnologiyalari*. – Т.: Fan, 2010.–686с.
12. Вахобов А.В. Маликов Т.С. Молия. Дарслик. “Иктисод-молия” 2011йил.
13. Вахобов А, Маликов Т. “Молия: умумназарий масалалар” ўқув қўлланма, “IQTISOD-MOLLYA”, 2008 й., 316 б.
14. Маликов Т., Хайдаров Н. “Молия: умумдавлат молияси” ўқув қўлланма Тошкент, “IQTISOD-MOLLYA”, 2009 й., 556 б.
15. Срождиддинова З.Х. Бюджетная система Республики Узбекистан. Учебник. –Т.: Издательство «ИФОСОМ.ИЪЗ», 2010, 480 с.
16. Абдуллаев О.М., Ходиев Б.Ю., Ишназаров А.И. Эконометрика. Учебник.- Т.: Fan va texnologiya. 2007. – 612 с.

17. Tay Vaughan. *Multimedia: Making it Work*. - USA: McGraw-Hill/Osborne Media, 2016.
18. Paul J. Ossebruggen. *Fundamental Principles of Systems Analysis and Decision-Making*. 1 edition. - USA: Wiley, 1994.
19. Andrew P. Sage, William B. Rouse. *Economic Systems Analysis and Assessment: Intensive Systems, Organizations, and Enterprises*. - USA: Wiley, 2011.
20. Jonathan Berk, Peter DeMaizo. *Corporate Finance: The Core*. - USA: Pearson, 2014.
21. Harvey Rosen, Ted Gayler. *Ruble Finance*. UK: Pearson, 2013.
22. Frederick Mishkin. *Financial Markets and Institutions*. USA: Global Edition, 8 edition Pearson Education, 2015.

IV. Электрон таълим ресурслари

1. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги: www.edu.uz.
2. Ўзбекистон Республикаси Алоқа, ахборотгаштириш ва телекоммуникация технологиялари давлат қўмитаси: www.aci.uz.
3. Компютерлаштириш ва ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш бўйича Мувофиқлаштирувчи кенаш: www.dtsocouncil.gov.uz.
4. ЎЗРес.ОУМТВ хузуридаги Бош илмий-методик марказ: www.vitp.uz.
5. Тошкент давлат иктисодийет университети: www.dtu.uz.
6. www.ziyouz.uz
7. Info.com.uz электрон журнали: www.info.com.uz
8. <http://learnenglishkids.britishcouncil.org/en/>
9. <http://learnenglishheens.britishcouncil.org/>
10. <http://learnenglish.britishcouncil.org/en/>
11. <http://wiley.com>
12. <http://prtel.ac.in>

“ИШЛАБ ЧИКИЛГАН”:

Олий таълим тизми педагог ва раҳбар кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малякасини оширишни ташкил этиш

Бош ишмни-методик қўлланма

Директор У.И. Ҳодимқулов

М.ў. “ ” 201_ й.

“КЕЛИШИЛГАН”:

Янги дастурлар ва ўқув адабётларнинг жорий қилинишини назорат қилиш Бош бошқармаси

Бошқарма бошлғи О.Ш. Исмоилов

“ ” 201_ й.

М.ў.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Ўқув йўналиши бўлими директори Б.Ю. Ходиев

М.ў. “ ” 201_ й.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Ўқув йўналиши бўлими директори Д.И. Н. Аҳунова

М.ў. “ ” 201_ й.

